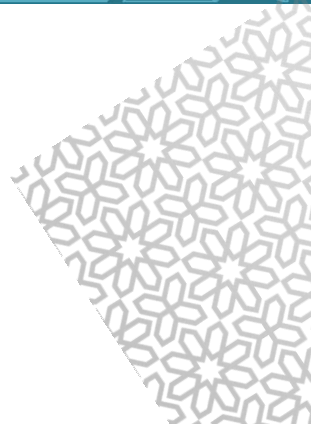

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍ
STATISTIKA BASQARMASÍ

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍDA MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER SHÓLKEMLERI ISKERLIGI

2022 - jilda

Mádeniyat bul - Insan iskerligi jáne onıń áhmiyetin belgileytuǵın simvollar apparatlar hám dóretpeler jıyındısı bolıp tabıladı. Mádeniyat muzıka, ádebiyat, kórkem óner, arxitektorshılıq, teatr, kino hám turmıs tárizi sıyaqlı xızmetlerde kórinetuǵın bolıwı múmkin. Antropologiyada «mádeniyat» termini ónim hám olardıń islep shıǵarılıwı, estetikalıq mánisi hám sol processler menen baylanıslı social munasábetlerdi ańlatadı. Bul tárepten mádeniyat kórkem óner, pán hám mánawiy sistemalardı óz ishine aladı.

Mádeniyat - bul jámiyet, shaxstıń dóretywshilik kúshleri hám qábiletleri tariyxıy rawajlanıwınıń málim dárejese. Ol adamlar turmısı hám iskerliginiń túrli iskerlik tarawlarında, olar jaratıp atırǵan materiallıq hám ruwxıy naǵıymetlerde kórinetuǵın boladı.

Kórkem óner social ań hám insan iskerliginiń ayırıqsha forması bolıp tabıladı. Kórkem óner áyyemgi tariyxqa iye bolıp, ol jámiyet rawajlanıwınıń dáslepki basqıshlarında insan iskerliginiń rawajlanıwı menen baylanıslı halda payda bola baslaǵan.

Kórkem óner adamlardıń estetikalıq mútajlıkların qandıraw menen birge, óz rawajlanıwınıń túrli basqıshlarında jámiyet aǵzaların málim bir ruhda tárbiyalaw, olardıń intellektual hám sana-sezimi rawajlanıwı, shaxstıń túrli maqsetleri, sezimleri, qızıǵıwshılıqları hám ideyaların ańlatıw quralı bolıp xızmet etken. Estetikalıq oylaw tariyxında kórkem óner gózzallıq nizamlıqları tiykarında qanday da tárizde zat hám hádiyselerdi sáwlelendiriw hám turmıstı kórkem tárizde ańlatıw ideyasına aylanǵan.

Teatr kórkem óneri ázelden insaniyattıń ruwxıy turmısında óz ornın iyelegen. Mıń jıllar aldın áyyemgi Indiya, Áyyemgi Kitay hám Áyyemgi Gretciyada teatr dáslep bir, keyin eki basqıstıan ibarat bolıp, sonnan keyin ǵana jámáátlik kórkem óner túrine aynalǵan. Basqasha aytqanda, spektakl jámáátlik dóretywshilik jemisi bolsa, rejissyor, dramaturg, aktyor, súwretshiniń dóretywshilik izertlewleri nátiyjesi boladı, aktyorlardıń búgingi jumısı basqasha. Sonday eken, saxna artisti turaqlı dóretywshiligin kórsetedi, aktyor zamanagóy kórkem ónerge onıń sezimi, dóretywshilik keypiyatı menen baylanıslı qandayda bir nárese qosadı yamasa alıp taslaydı.

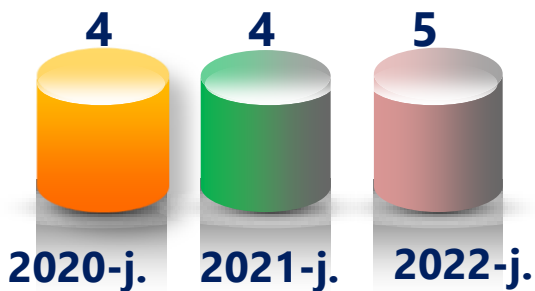

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNDÁGÍ MUZEYLER

Respublikamızda 2022- jilda jámi muzeyler sanı 5 birlikti quradı. Sonnan, muzey filialları sanı 2 birlikke teń. Muzeylerge keliwshiler sanı bolsa, 139,4 mın adamnan ibarat bolıp, olardan oqıwshı hám studentler úlesi 63,6 % dı quraydı.

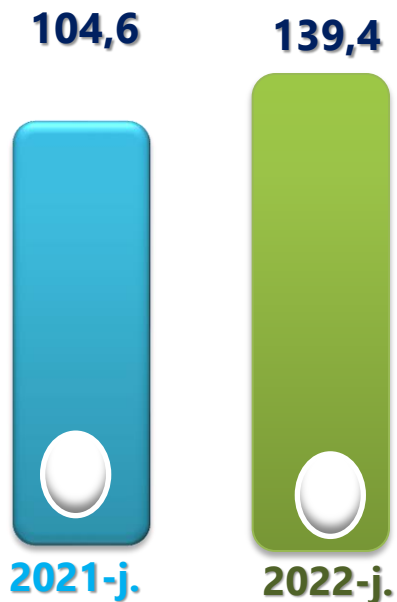
Muzeyleyler sanı, birlik

2022- jilda muzeyler iskerligi

Keliwshiler sanı,
mın kisi

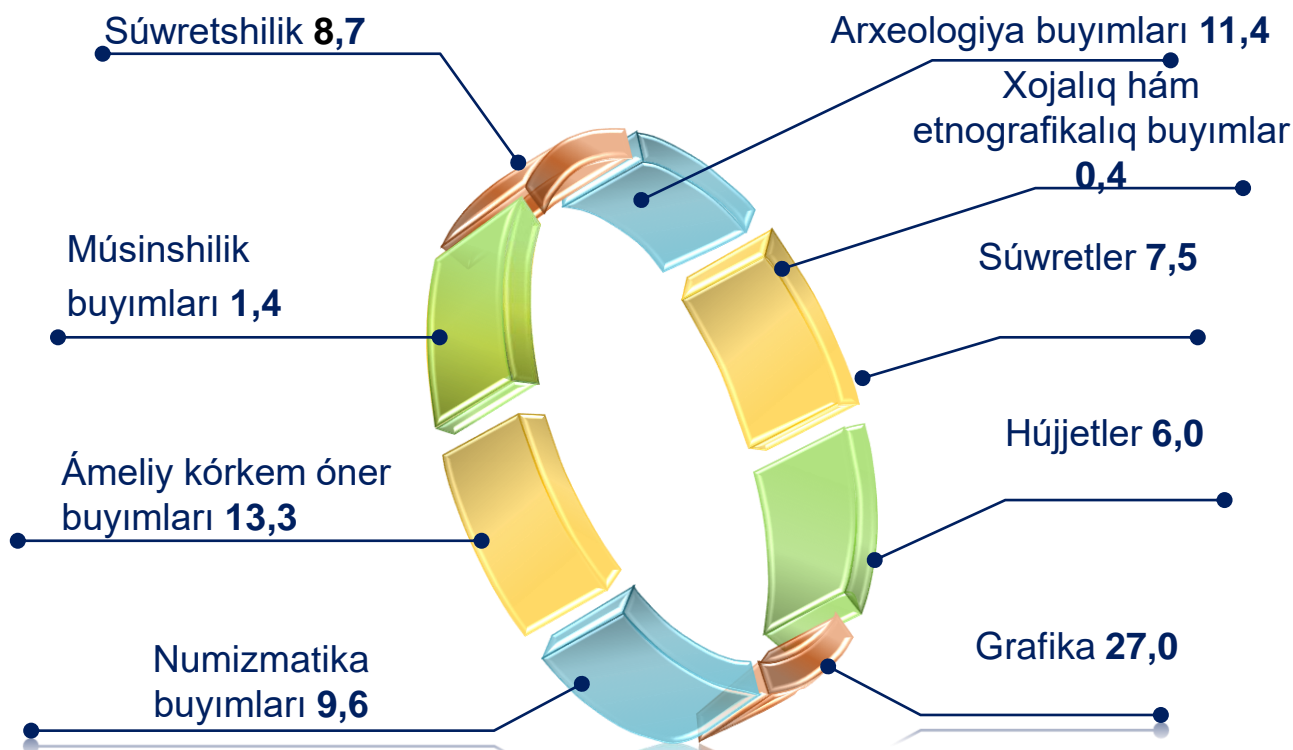

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINDA MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER SHÓLKEMLERI ISKERLIGI

Búgingi kúnde respublikamız muzeylerinde hár qıylı túrdegi buyımlar hám eksponatlar bar bolıp, 2022- jilda muzeylerdegi jámi tiykarǵı fond eksponatları sanı 93,6 mıńdı quraydı. Muzey eksponatlarınıń 8,7 mıńı súwretshilik, 27,0 mıńı grafika, 1,4 mıńı músinshilik, 13,3 mıńı ámeliy kórkem óner, 9,6 mıńı numizmatika, 11,4 mıńı arxeologiya buyımları, 7,5 mıńı súwretler, 6,0 mıńı hújjetler, 0,4 mıńı xojalıq hám etnografik buyımlar hám 8,3 mıńı basqa eksponatlardan ibarat.

2022- jilda tiykarǵı fond eksponatlari sanı,
mıń birlik

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNDÁGÍ TEATRLAR

2022- jilda respublikamızdağı jámi teatrlar sanı 3, olarda kórsetilgen spektakller (tamashalar) sanı bolsa, 1350 den ibarat. Kórsetilgen spektakllerge kelgen tamashagóyler sanı 205,5 mıń adamdı quradı.

2022- jilda teatr iskerligi

	2010-j.	2015-j.	2020-j.	2021-j.	2022-j.
Teatrlar sanı, <i>birlik</i>	3	4	3	3	3
Teatrğa kelgen tamashagóyler sanı, <i>mıń kisi</i>	201,5	154,0	127,6	185,6	205,5

Teatrlardıń janrlar boyınsha bólistiriliwi, *birlik*

1 muzikalıq

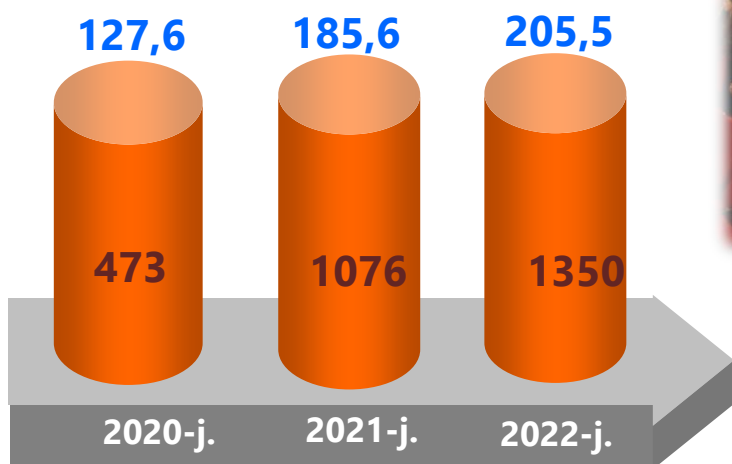
1 jas tamashagóyler

1 quwirshaq

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINDA MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER SHÓLKEMLERI ISKERLIGI

2022- jilda tamashagóyler hám spektakller sanı

tamashagóyler, mın kisi

spektakller, birlik

spektakller

1 350

205,5 ming

tamashagóyler

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNDÁ KONCERT SHÓLKEMLERİ

Respublikamızda 2022-jılda jámi iskerlik kórsetip atırǵan koncert shólkemleri sanı 2. Koncert shólkemleri tárepinen ámelge asırılǵan koncertler sanı 2022-jılda 517 ni quradı. Sonıń menen birge, tıńlawshılar sanı jámi 276,8 mıńǵa teń bolǵan.

2022- jılda koncert shólkemleri iskerligi

	2010- j.	2015- j.	2020- j.	2021- j.	2022- j.
Koncert shólkemleri sanı, <i>birlikte</i>	5	4	2	2	2
Xızmet kórsetilgen tıńlawshılar, <i>mıń kisi</i>	27,3	17,7	78,7	252,8	276,8
Koncertler sanı, <i>birlikte</i>	92	64	350	503	517

2022-jılda iskerlik túrleri boyınsha koncert shólkemleri, *birlik*

Filarmoniya - 1

- 395 koncertler sanı

gastrol-koncert – 1

- 122 koncertler sanı

2022-jilda aymaqlar boyınsha botanika bağları iskerligi

**2022- jilda koncert shólkemleriniń iskerligi,
iskerlik túrleri boyınsha**

	Koncertler sanı, birlik	Olardan awıl xalqı ushın, birlik	Xızmet kórsetilgen tıńlawshılar sanı, mıń kisi	Olardan awıl xalqı ushın, mıń kisi
Filarmoniya	395	229	276,8	123,0
gastrol-koncert	122	36	62,4	1,8

2022- jilda botanika bağları iskerligi

Qaraqalpaqstan Respublikasında 1 birlik botanika bağları bar bolıp 2022- jilda botanika bağlarına 0,3 mıń adam kelgen. Olardağı ekskursiyalar sanı 8 birlikti quradı, sonnan 6 birlik mektep oqıwshıları ushın ótkerildi.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINDA MÁDENIYAT HÁM DEM ALIW BAĞLARI

2022-jilda jámi 7 mádeniyat hám dem aliw bađları bar bolıp, olardıń ulıwma maydanı 55,0 gektardan ibarat. Mádeniyat hám dem aliw bađlarında dem aliw obyektleri sanı - 13, jámi attraksionlar sanı 82 birlikti quraydı. Mádeniyat hám dem aliw bađlarına jámi kelgenler sanı 35,3 mıń adam bolıp, sonnan 67,7 % balalar (23,9 mıń) dan ibarat.

2022- jilda dem aliw bağları
hám attraksionlar sanı, birlik

dem aliw bağları ulıwma
maydanı, ga

55,0

35,3

qatnawlar, mıń kisi

2022- jilda mádeniyat orayları iskerliginiń tiykarǵı kórsetkishleri

Mádeniyat orayları sanı jámi 62, olardaǵı tamasha hám lekciya zallarında orınlar sanı 9811, hám ótkerilgen mádeniy-aǵartıwshılıq ilajlar sanı 3260 ti quradı. Ótkerilgen mádeniy-aǵartıwshılıq ilajlarǵa kelgenlerdiń ulıwma sanı 834,4 mıń adam.

	Mákemelerdiń ulıwma sanı	Jámi ótkerilgen mádeniy-aǵartıwshılıq ilajlar (birlik)	Mádeniy-aǵartıwshılıq ilajlarda qatnasqanlar jámi (mıń kisi)	Jámi dógerek, studiya hám kórkem háweskerlik jámáatleri qatnasıwshıları (kisi)	Mádeniy-aǵartıwshılıq xızmetkerler sanı jámi (kisi)
Qaraqalpaqstan Respublikası	62	3260	834,4	4821	666
Nókis q.	6	400	92,1	402	64
Ámiwdárya	7	83	12,0	315	69
Beruniy	7	784	322,5	350	49
Bozataw	1	17	0,8	54	20
Qaraózek	3	88	18,8	230	29
Kegeyli	2	110	20,1	206	27
Qońırat	2	275	9,4	281	62
Qanlıkól	4	60	11,8	131	32
Moynaq	2	82	20,9	163	29
Nókis	2	84	26,1	186	50
Taqiyatas	2	145	18,5	119	13
Taxtakópir	4	191	62,1	291	35
Tórtkúl	5	511	105,5	950	83
Xojeli	2	160	49,9	126	29
Shimbay	4	95	21,0	423	28
Shomanay	2	107	24,7	144	22
Ellikqala	7	68	18,4	450	25

Statistikalıq kórsetkishlerge túsindirme

Mádeniyat — insan iskerligi hám sol iskerliginiń áhmiyetin belgileytuǵın simvallıq apparatlar hám dóretpeler kompleksi bolıp tabıladı. Mádeniyat muzika, ádebiyat, kórkem óner, músınshilik, teatr, kinomatografiya hám turmıs tárizi sıyaqlı xızmetlerde kórinetuǵın bolıwı múmkin.

Materiallıq miyraslar bul — xalıqtıń yamasa jámááttıń materiallıq hám materiallıq emes miyrasları bolıp tabıladı, onı saqlap qalıw hám keyingi áwladlarǵa jetkiziw ushın wásiyat etilgen. Buǵan isenimler, bilimler, kórkem ańlatpalar, normalar hám qádiriyatlar, social ámeliyatlar, úrp-ádetler orınlar, ob'ektler hám mádeniyat hár qanday basqa ańlatpaları kiredi.

Materiallıq mádeniy obyektleri — materiallıq hám materiallıq emes mádeniy miyraslar obyektleri.

Materiallıq mádeniy miyraslar obyektleri — tariyxıy, ilimiy, kórkem yamasa ózgeshe materiallıq qımbatqa iye bolǵan ansambller, dıqqatqa iye orınlar hám estelikler.

Materialıq emes mádeniy miyraslar obyektleri — tariyxıy, ilimiy, kórkem yamasa ózgeshe materiallıq qımbatqa iye bolǵan úrp-ádetler, xalıq dóretiwshiligi (sóz, oyın, muzika, tamasha kórkem óneri), sonıń menen birge olar hám de xalıq kórkem ónermentshiligi hám ámeliy kórkem óneri menen baylanıslı bilimler, kónlikpeler, ásbap-úskeneler, artefaktlar, materiallıq mákanlar”.

Dıqqatqa iye orınlar — insan hám tábiyat ilxamınıń ortaǵ jemisi, sonıń menen birge tariyxıy, arxeologikalıq, qalasazlıq, estetik, etnologikalıq yamasa antropologiyalıq qunǵa iye bolǵan aymaqlar, sonday-aq xalıq ónermentshiligi mákanları, tariyxıy mákan-jaylar yamasa qalasazlıq sızılması orayları hám tariyxıy (sonday-aq áskeriy) waqıyalar, estelikler, ataqlı tariyxıy adamlardıń turmısı menen baylanıslı bolǵan jaylar, yad orınlar, tabiiy landshaftlar, sonıń menen birge góne qalalar, mákan-jaylar, rezidenciya jaylarınıń materiallıq qatlamları, qaldıqları, dástúrler orınlanatuǵın jaylar.

Press-relizdi tayarlaw ushın juwapker:
Socialıq taraw statistikasǵı bólimi

Qaraqalpaqstan Respublikası
statistika basqarması

tel.: +99861 222-79-83

www.qrstat.uz